

Чолан В. Ю.,

студентка,

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

ТЕРОРИСТИЧНІ АТАКИ У ФРАНЦІЇ У ДЗЕРКАЛІ ЗМІ (НА ПРИКЛАДІ СТОЛИЧНОЇ ГАЗЕТИ «ЛЕ МОНД» І ПРОВІНЦІЙНОЇ ГАЗЕТИ «ЛА ПРОВАНС» (МАРСЕЛЬ))

Нове ХХІ століття ознаменувалося відродженням до життя в усіх мовах світу одного з найуживаніших в минулому, а багато років тому зовсім невідомого слова – тероризм. Воно породжує різку негативно-емоційну реакцію й обростає епітетами «глобальний», «міжнародний», які мають загрозливий характер. Усі терористичні угруповання мають одну спільну рису: не скоювати випадкових або необдуманих дій. Головною метою для кожної є максимальний розголос проведених акцій і залякування та підпорядкування заради виконання конкретних задумів. Тобто, тероризм можна розглядати як акт насильства, замислений з метою притягнення уваги та подальшого передання послання за допомогою розголосу, якого цей акт набуває [1].

Враховуючи медіакритичний сенс здійснення терористичної атаки, ЗМІ не можуть бути сторонніми чи відстороненими від події спостерігачами. Займаючи позицію на боці суспільства, ЗМІ повинні боротися на стороні контртерористичного фронту. Їхні функції не зводяться до того, щоб бути простим транслятором тієї чи іншої позиції. Свідоме залучення ЗМІ дає можливість поєднувати задоволення інтересу суспільства щодо основних подій і соціальну відповідальність перед цим товариством за його безпеку та захист від насильства й актів терору.

Об'єктом дослідження стала інформація про терористичні атаки в матеріалах ЗМІ. Предметом – терористичні атаки у Франції в дзеркалі ЗМІ: Ле Монд (столична газета) та Ла Прованс (провінційна газета в Марселі). *Метою дослідження* є підтвердження або спростування загальноприйнятих стереотипів: інформація в матеріалах газет «Ле Монд» і «Ла Прованс» містить якісні критерії відомостей (аргументованість, достовірність, доцільність, коректність, нейтральність, об'єктивність, своєчасність, точність, цілісність, соціальну значущість) стосовно висвітлення терористичних атак у Франції.

Існуюча конструкція правового визначення тероризму сьогодні має схожість з кримінально-правовими діями, однак тероризмом не є. Ефективність боротьби з міжнародним тероризмом немислима без створення міжнародної системи моніто-

рингу тероризму на основі обов'язкового передання відповідної інформації від урядів, регіональних і міжнародних організацій, її накопичення й аналізу в спеціально створеному інформаційному банку. При організації боротьби з тероризмом необхідна розробка міжнародно-правових основ проведення антитерористичних операцій із закріпленням обов'язковості санкції Ради Безпеки ООН на здійснення та контроль за їх проведенням. На часі скликання спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН, присвяченої боротьбі з тероризмом і ухвалення нею відповідних рішень [1].

Сучасний тероризм характеризується широким розмахом, відсутністю чітко окреслених державних меж, існуванням налагодженої координації міжнародних терористичних центрів та організацій, значною матеріальною підтримкою. Унаслідок глобального поширення медіа та розвитку комунікацій, тероризм розвинув здатність формувати міжнародну громадську думку через залякування. Він став анонімнішим, живучішим і стійкішим до боротьби з ним, а терористи – мобільнішими. Тобто, він став не просто наслідком глобалізаційних процесів, а досить ефективним засобом для диктату своїх умов і досягнення політичних цілей спільнотами, які є порівняно «слабкими» з огляду на держави та міждержавні організації [4, 45].

Аналізуючи процес висвітлення в ЗМІ терористичних актів, можна виділити ряд етапів цього процесу. Головна принада усієї преси – сенсація. В момент здійснення теракту на місце прибувають знімальні групи усіх телекомпаній, газетні та радіожурналісти. Їм потрібна гаряча новина. Терористи на це розраховують. За лічені хвилини про їхні акції дізнається національна аудиторія та увесь світ. На цьому етапі терористи навіть не прагнуть отримати прямий ефір і оголосити свої вимоги. Їм потрібно створити атмосферу страху, що змушує людей боятися і сумніватися в компетентності влади забезпечити безпеку суспільства. Про маленьку агресивну групу дізналися мільйони. Подія широко обговорюється, говорять про неспроможність правоохоронних органів, безсилля уряду, самих терористів, від яких потрібно скоріше позбутися [2]. Журналісти повинні відрізнити, коли, в яких обсягах і як висвітлювати теми з тероризму. ЗМІ за визначенням не покликані відігравати якусь роль у протидії тероризму, екстремізму або іншим загрозам. Головна роль ЗМІ полягає в тому, щоб висвітлювати ті чи інші події об'єктивно. Роль ЗМІ у висвітленні тероризму велика. Але одна справа, коли про нього твердять щогодини і повсюдно, і люди починають жити в страху. Зовсім інша, коли спецслужби спочатку роблять, а потім вже заявляють про це [3, 34].

Проблема тероризму тісно пов'язана з глобалізацією світового інформаційного простору, що дозволяє швидко передавати інформацію усьому світовому співтовариству, впливаючи на громадську думку за допомогою сполучення раціональної й емоційної подачі фактів. Цей фактор може сприяти вирішенню проблеми тероризму, допомагаючи в об'єднанні зусиль всього людства, але може також використовуватися самими терористами для досягнення своїх цілей.

Важливим моментом для журналіста є також те, що світове співтовариство заперечує зв'язок тероризму з якоюсь конкретною расою, національністю або релігією, в той час як нетерпимість, нерівність, дискримінація, бідність, неосвіченість і відчуження є продуктивними для розвитку міжнародного тероризму [5, 25]. Перед урядом, мас-медіа і суспільством стоїть загальна мета: створити антитерористичне комунікаційне середовище, тобто такі умови для отримання та передачі інформації, які б найменшою мірою обмежували права і свободи особистості.

Профілактика тероризму повинна здійснюватися також за рахунок дій ЗМІ, які мають сприяти створенню антитерористичного мислення. Запорукою успішної антитерористичної роботи є створення та дотримання міцної нормативно-правової бази, а також конструктивна співпраця ЗМІ, силових структур та органів влади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Куликов А. С. Глобальный терроризм и некоторые проблемы борьбы с ним [Электронный ресурс] / А. С. Куликов. – Режим доступа : <http://www.concourt.am/hr/ccl/vestnik/2.20-2003/Kulikov.htm>
2. Кутырев В. Международный терроризм и глобальный порядок [Электронный ресурс] / В. Кутырев. – Режим доступа : <http://www.moskvam.ru>
3. Ліпкан В. А. Тероризм: юридична дефініція та зміст / В. А. Ліпкан // Тероризм і боротьба з ним. Президенту України, ВРУ, Уряду України, органам центр. і місцев. виконав. влади.; Аналіт. розробки, пропоз. наук. і практ. працівників: Міжвід. наук. зб. / За ред. А. І. Комарової, Ю. В. Землянського, В. О. Євдокимова та ін. – К. : НДІ «Проблем людини», 2000. - Т. 19 (1). – 610 с.
4. Ляхов Е. Г. Терроризм и межгосударственные отношения. / Е. Г. Ляхов. – М. : Международные отношения, 1991. – 212 с.
5. Мартинов А. Ю. Виклик з боку терористів / А. Ю. Мартинов // Політика і час. – 2001. – № 10. – С. 25–28.